

Bildande av Höstet-Björnklinkåsens naturreservat i Älvdalens kommun

Beslut

Länsstyrelsen i Dalarnas län beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att förklara det område som avgränsats på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat. Reservatets slutliga gränser märks ut i fält.

För att tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6, och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet (se *Föreskrifter*).

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Länsstyrelsen fastställer härmed skötselplanen, bilaga 4, med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Naturvårdsförvaltare ska vara Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Om naturreservatet

Uppgifter	
Namn	Höstet-Björnklinkåsen
Kommun	Älvdalen
Län	Dalarna
NVR id	2061582
Natura 2000-beteckning	Ingår ej i nätverket
Lägesbeskrivning	Naturreservatet ligger ca 18 km norr om Idre i Idre socken
Huvudsaklig karaktär	Tallnurskog
Förvaltare	Länsstyrelsen i Dalarnas län
Fastigheter	Storbo 1:17>41 och Foskros 15:5 (Sveaskogs Förvaltnings AB) Foskros S:8 (f.d.10:134) (privat) Foskros 10:5 (privat)

	Foskros 2:1 (privat)
Rättigheter	Allmän väg 1057 Bostadsarrende, stuga vid Grundöjan Bostadsarrende, stuga vid Stenloken Ledningsrätter, Ellevio Skoterled SOND
Areal (ha)	Total areal: 3478,6 Landareal: 3442,5 Produktiv skogsmark: 1891,9 (varav 36,2 ovan gränsen för fjällnära skog)

Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer under inverkan av renbete. Områdets naturskogar, som till största delen är brandpräglade, och andra ingående naturmiljöer samt områdets orörda karaktär med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och bevarandet av naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska tillgodoses genom att:

- skogsmark, myr och övriga naturmiljöer med dess flora och fauna utvecklas fritt och under inverkan av renbete
- de delar av skogsmarken som är präglade av brand brinner i lämpliga intervall
- åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv.

Skäl för beslut

Höstet-Björnklinkåsen består av en äldre brandpräglad tallskog med inslag av barrblandskog och lövträd, samt våtmarker av olika slag. Skogen har formats av upprepade skogsbränder, och spåren efter dessa finns i skogsmarken. Tallskogen ger ett ljust intryck med träd i olika generationer, där skogsbrandens betydelse för skogens karaktär med all tydlighet framgår. Delar av skogen ligger i fuktigare områden i anslutning till våtmarker. Där finns mycket död ved och, liksom i området i stort, naturvårdsintressanta arter. Våtmarkerna är föga påverkade av människan och bidrar till intrycket av orördhet i området.

I området finns skyddsvärda arter som urskogsticka, sprickporing, raggtagg-svamp, smalskaftlav och reliktbock.

För att områdets naturvärden ska bevaras måste det undantas från skogsbruk. Områdets naturvärden är också i behov av skötsel genom naturvårdsbränning för att skogens brandpräglade kvalitéer ska behållas och utvecklas, vilka utgör själva kärnan i områdets naturvärden.

Föreskrifter

För att säkerställa syftet med naturreservatet förordnar Länsstyrelsen att nedan angivna föreskrifter ska gälla. Föreskrifterna gäller utöver vad som gäller enligt lag eller annan författning.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägaren och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturreservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. anordna upplag, gräva, schakta, dika, dämna eller på något sätt skada mark eller vatten,
2. avverka skog och utföra skogsvårdande åtgärd samt att upparbeta och ta bort dött träd eller vindfälle, med följande undantag:
 - a. befintliga sikt- och skjutgator får underhållsröjas,
 - b. enstaka grenar och sly får röjas för att kunna se rågångsmarkeringar,
 - c. träd och sly inom en trädlängds avstånd från byggnader får avlägsnas av markägare, arrendator eller hyresgäst,
 - d. befintliga älgpass får underhållas genom röjning av klenare sly och kvistar. Uttag av björkved får ske för eldning i anslutning till älgpasset,
 - e. skoterleden/cykelvägen får underhållas genom avlägsnande av sly, nedhängande grenar och nedfallna träd,
 - f. för sameby eller medlem i sameby gäller förbud att utan samråd med Länsstyrelsen vidta de åtgärder som förbjudits under punkt 2. Uttag av ved får dock ske utan samråd vid uppförande av eld i området,
3. gödsla, återföra aska i gödningssyfte, använda bekämpningsmedel eller på annat sätt kemiskt påverka områdets miljö eller organismer,
4. anlägga mark- eller luftledning, uppföra ny byggnad, mast, vindkraftverk eller annan anläggning, med följande undantag:
 - a. enklare konstruktion av naturmaterial får uppföras vid jaktpass,
 - b. uppförande av ny byggnad eller anläggning (exempelvis stängsel) för renskötselns behov är tillåtet efter anmälan för samråd med Länsstyrelsen enligt miljöbalken 6 kap. 12 §,
5. bygga om, bygga till eller förändra befintlig byggnad eller anläggning,

6. plantera in, så eller sätta ut växter, djur eller andra organismer med följande undantag:
 - a. enligt fiskelagen tillståndsgiven inplantering av fisk är tillåten,
7. framföra motordrivet fordon i terrängen på barmark eller snötäckt mark, med följande undantag:
 - a. snöskoter får framföras på i beslutskartan markerade skoterleder då marken är snötäckt, samt inom område markerat i bilaga 5,
 - b. ägare eller nyttjare av fritidshus eller jaktstuga belägna inom naturreservatet får från närmaste väg eller skoterled framföra terrängskoter på snötäckt mark till och från fritidshuset eller jaktstugan. Detta gäller även arrendator av fisket i Höstestjärnen samt för färd till fritidshus belägna utanför, men kringgärdade, av reservatet. Färdvägen ska väljas på ett sådant sätt att skador på naturen undviks,
 - c. uttransport av fälld älg, björn, hjort eller vildsvin är tillåtet med fordon som inte ger skador på mark eller vegetation,
 - d. för tjänstemän i sjukvårds-, polis- eller räddningsärende. Insatsen ska omgående anmälas till Länsstyrelsen,
 - e. körning är tillåtet i samband med underhåll av renskötselanläggning, arbete med renskötsel, bevakning eller drivning av renar, samling av renar inför omedelbart förestående märkning, slakt eller flyttning samt för renskötarnas försörjning med livsmedel och andra dagligvaror i direkt samband med renskötsel,
8. utfodra djur, lägga ut åtel eller vidta andra åtgärder för att locka eller samla djur till vissa platser, med följande undantag:
 - a. utfodring av ren,
 - b. saltsten får sättas upp,
 - c. den urtagna räntan från älg, rådjur och andra jaktbara arter får lämnas,
 - d. småfåglar får utfodras,
 - e. åtel i samband med björnjakt får användas.

Vidare är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

9. sprida kalk,
10. anlägga slaktavfallstipp för renslakteri inom område markerat på bilaga 4.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om markägare och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång

För att tillgodose syftet med naturreservatet förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt att tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas inom naturreservatet:

1. utmärkning av naturreservatet, uppsättning av informationstavlor samt anläggning och underhåll av leder, anordningar och andra anläggningar för friluftslivets behov enligt beslutskartan, bilaga 1 och föreskriftskartan, bilaga 3,
2. skötsel och restaurering genom naturvårdsbränning. Naturvårdsbränningar får endast utföras efter samråd med berörd sameby,
3. borttagande av äldre granar som förberedande åtgärd inför bränning,
4. borttagande av invasiva arter eller för området främmande arter, vilket bland annat inkluderar bestånd med contortatall,
5. påverkan på strandzoner inom naturreservatet till följd av naturvårdande återställningsåtgärder i Storån som ligger i direkt anslutning till reservatet, till exempel utforsling av upplagda stenar,
6. undersökningar för uppföljning av skötselplanen och naturreservatets syfte.

Samtliga större åtgärder som utförs i reservatet bör föregås av information till berörd sameby för att undvika att störning av ren sker.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken

C-föreskrifterna gäller även markägare och innehavare av särskild rätt då de inte nyttjar sin rätt att bruka marken.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. skada växande eller döda – stående eller omkullfallna – träd, stubbar och buskar, med följande undantag:
 - a. mindre, löst liggande grenar och kvistar får samlas in i syfte att göra upp eld,
2. framföra motordrivet fordon i terrängen på barmark eller snötäckt mark, med följande undantag:
 - a. körning i samband med transport av sjuka personer till läkare eller sjukvårdsanstalt eller i andra jämförliga trängande fall är tillåtet, Insatsen ska omgående anmälas till Länsstyrelsen,

Slutligen är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

3. gräva upp växter, plocka mossor, lavar och vedlevande svampar eller samla in djur (t.ex. insekter), med följande undantag:
 - a. insamling av bottenfauna får ske,
4. genomföra eller bedriva tävlingar, lägerverksamhet och andra större eller återkommande organiserade arrangemang.

Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § ska gälla omedelbart även om de överklagas. De träder i kraft vid datum som framgår i länets författningssamling, ett dokument som trycks i anslutning till det att beslutet är fattat.

Generella undantag från föreskrifter

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för utövande av de rättigheter som följer av renskötselrätt i området.

Föreskrifterna under A ska inte utgöra hinder för brukande av de myr- eller bäckslogsfastigheter som framgår av bilaga 2.

Ovanstående föreskrifter under A och C utgör inte hinder för förvaltaren, eller den som förvaltaren utser, att utföra de insatser som behövs för naturreservatets vård och skötsel, och som framgår av föreskrifterna under B. Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för uppföljning av bevarandemål och åtgärder, eller vid tillsyn.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för normalt underhåll av de vägar, renstängsel och ledningar/ledningsgator som syns på beslutskartan. Undantaget gäller även underhåll av den i landsvägsslänten nedgrävda kraftledningen.

Med normalt underhåll avses sådana åtgärder som syftar till att upprätthålla anläggningarna i dagens utformning, utbredning och funktion.

Samebyns rätt till husbehovsvirke

Idre Nya Sameby har med stöd av Kungliga brev från 1889 och 1890 rätt att inom åretruntmarkerna ta ”torrskog, vindfällen samt björk och kortväxta, till timmer ej dugliga, barrträd till husbehovsvirke till bränsle, slöjd eller byggnation”.

För att lösa problemet med att sådant uttag kan skada naturvärden och stå i strid med reservatsbestämmelserna har Naturvårdsverket träffat en överenskommelse med Sveaskog som innebär att ”erforderlig virkesmängd” levereras till dem som har den rätten.

Förtydliganden av föreskrifter

I föreskrift A7 regleras terrängkörning. Angående undantaget från föreskriften som handlar om uttransport av vilt ska begreppet ”skador” inte tolkas lika strikt som ”märken”. Terrängkörning får aldrig medföra att hydrologiska förhållanden eller vattenkvalitet förändras.

I föreskrift B2 förpliktigas markägare och innehavare av särskild rätt att tåla skötselåtgärder i form av naturvårdsbränning. I begreppet innefattas förberedande åtgärder såsom borttagande av mindre granar eller gränssäkrande åtgärder, t.ex. anläggande av mineraljordssträngar eller borttagande av vissa träd som utgör en säkerhetsrisk längs gränsen.

Föreskrift B5 syftar till att möjliggöra åtgärder inom strandzonen vid eventuella arbeten med återställning efter flottledspåverkan. Exempelvis kan block som lagts upp längs stranden vara angeläget att återföra till vattendraget.

I föreskrift C3 förbjuds att utan Länsstyrelsens tillstånd gräva upp växter, plocka mossor, lavar och vedlevande svampar, samt att samla in djur. Matsvamp och bär får plockas i naturreservatet.

Dispens

Länsstyrelsen får enligt 7 kap. 7 § miljöbalken, om det finns särskilda skäl, lämna dispens från meddelade föreskrifter.

Beskrivning av området

Naturvärden

Detta vidsträckta tallskogsområde sträcker sig från Storåns dalbotten på ca 550 meter över havet upp i en jämn sluttning mot Høstets topp på ca 750 möh samt vidare österut mot sluttningen upp mot Slagebäcksstöten och Nipfjället. Till allt övervägande del dominerar starkt brandpåverkad tallskog på ljungmark, ibland renare lavmark. Här och var rinner källbäckar som omges av fuktig, helt grandominerad och av svällande mossmattor präglad skog. Ett mellanting mellan dessa naturtyper bildas stundtals i sluttningar där uppenbarligen ytligt, rörligt markvatten tränger fram. Här kan man träffa på mängder av gammal sälj samt fläckvis mer örtrik markvegetation. Grundöjan rinner som en svårpasserad livsnerv genom området och bidrar, inte minst genom vackra vattenfall, till områdets variation.

Skogen är till övervägande del skiktad med stor spridning av trädåldrar och -dimensioner. Frekvensen brandhögstubbar, torrträd och gamla, grova lågor är ibland mycket hög, men detta varierar en hel del. Inslag finns även av mer huggningspåverkad skog och någon ungskogsfläck, men i stort inskränker sig spåren av skogsbruk till dimensionsavverkningsstubbar.

Området hyser en mycket rik vedsvamps- och marksvampsflora. Noteringar av korktaggsvampar har gjorts frekvent och fynd finns av urskogsticka och urskogsporing, exklusiva arter på grov, kolad tallved. Tallvedens lavar som

varglav, dvärgbägarlav med flera uppträder rikligt. Sälgarna hyser fina förekomster av skrovellav. Tretåig hackspett häckar.

Renarnas vistelse i området bidrar positivt till områdets mångfald genom bete och tramp.

Friluftslivet kan ha intresse för området genom att de glesa, renbetade tallskogarna är mycket strövvänliga i och med att de till stor del är blockfattiga och dessutom saknar de rismattor som vanligtvis utmärker liknande skogar.

Fornlämningar och intressanta kulturmiljöer tycks saknas inom området, kanske beroende på bristfällig dokumentation. En gammal kronstuga finns vid Grundöjan.

Planeringsbakgrund

- Storån och dess närmaste omgivning utgör **riksintresse** för friluftslivet enligt miljöbalken 3 kap. 6 § samt för naturvården enligt samma paragraf. Området ingår även i riksintresse för det rörliga friluftslivet enligt miljöbalken 4 kap. 1 och 2 §§. Enligt miljöbalken 4 kap. 6 § omfattas vattnen även av riksintresse skyddade vattendrag. Höstet-Björnklinkåsen berörs till stora delar av riksintresse för rennäringen enligt miljöbalken 3 kap. 5§. Här finns även viktiga flyttleder för rennäringen.
- I **översiktsplanen** för Älvdalens kommun (antagen 2019-02-12) ingår Höstet-Björnklinkåsen i ett större utpekat område betecknat ”natur- och rekreationsområde” omfattande fjällvärlden norr om Idre.
- Storåns vattenyta, som gränsar dikt an mot naturreservatet, ingår i **Natura 2000**-området Storån-Österdalälven (SE620005)
- Ett permanent skydd av Höstet-Björnklinkåsen medför ett bidrag till uppfyllandet av **miljömålen** *Levande skogar*, *Myllrande våtmarker*, *Levande sjöar och vattendrag* samt *Ett rikt växt- och djurliv*.
- **Kulturlämningar** med särskilda skydd saknas.
- Den pågående **markanvändningen** är skogsbruk, renbete, jakt och fiske.

Ärendets handläggning

Områdets höga naturvärden har varit kända sedan länge, men uppmärksammades särskilt i samband med en avverkningsanmälan på södra delen av Björnklinkåsen. Naturskyddsföreningen påvisade då en mycket skyddsvärd förekomst av mark- och vedsvampar som i sin tur indikerar allmänt skyddsvärd skog. I kölvattnet av de diskussioner som blev följden av dessa

upptäckter framförde Sveaskog ett förslag att de områden som hyser de största naturvärdena borde inventeras, avgränsas och eventuellt skyddas.

Höstet-Björnklinkåsens naturvärden bekräftades därefter i samband med den inventering av skyddsvärd skog inom det fjällnära området som initierades av Naturvårdsverket i juni 2020. Inventeringsuppdraget var ett led i den pågående skogsutredningen.

I samband med ett regeringsuppdrag 2022 att skydda ytterligare fjällnära skogar på Sveaskogs mark föreslogs och godkändes Höstet-Björnklinkåsen för skydd. Ersättning till Sveaskog har inte utgått, och markägandet kvarstår hos Sveaskog.

Inom området finns ett antal fastigheter som utgörs av bäckkants- eller myrslogar. För dessa fastigheter föreslås ingen inskränkning i nyttjandet, varför ingen ersättning har utgått.

Ett förslag till beslut remitterades under januari 2024 till berörda sakägare, myndigheter, Älvdalens kommun samt ideella föreningar.

Förslaget skickades enligt gällande konsultationsordning även till Idre Nya sameby, Sametinget och Svenska Samers Riksförbund.

Följande synpunkter har inkommit:

Idre Nya sameby har muntligen lämnat ett flertal synpunkter och faktauppgifter, bland annat att en viktig flyttled för ren finns inom området. Man pekar även på behovet av att kunna expandera eller nyanlägga område för deponering av slaktavfall från slakteriet intill reservatet. Korrigeringar och tillägg har införts.

Svenska Samers Riksförbund har konsulterats muntligen och framfört att under B-föreskrifterna bör tydligt framgå att samråd ska ske med samebyn inför naturvårdsbränning. Det ska även finnas en skrivning om att större åtgärder som planeras inom reservaten ska samrådas/informeras berörd sameby. SSR framför även att det bör vara tydligt att skötsel av renstängsel kan ske. - Detta har åtgärdats. Slutligen framfördes att SSR ser bildandet av naturreservat som i de allra flesta fall positivt för rennäringen.

Sametinget beskriver i en längre skrivelse myndighetens syn på naturreservat inom renskötselområdet, på renskötselrätten, på det samiska kulturlandskapet samt på renskötselns betydelse för naturvärden. Man föreslår särskilt att reservatets syfte bör innefatta renbetets betydelse för naturvärdena inom renbeteslandet. -Länsstyrelsen instämmer i värdet av renbetet och förstärker ytterligare de beskrivningar som rör ämnet. Vidare införs renbetets betydelse i naturreservatets syfte.

Älvdalens kommun meddelar att man inte har några synpunkter förutom de som hanterats i Älvdalsdelegationen.

Sveriges Geologiska Undersökning meddelar att man avstår yttrande.

Skogsstyrelsen skriver att man ”ser positivt på att naturvärden och rekreationsvärden i det aktuella området skyddas långsiktigt och tillstyrker naturreservatets förslag till beslut och dess skötselplan.”

Dalarnas Ornitologiska Förening kräver att skotertrafik med undantag för befintlig skoterled ska förbjudas. Anledningen är att årligen påverkas störningskänslig fågelfauna i området. – Länsstyrelsen har inte haft kännedom om detta förhållande, men inser behovet och föreslår därför att skoterförbud utanför led införs inom området med undantag för fastighetsägare för färd till fastighet.

Trafikverket anser att normal drift- och underhållsåtgärder av våra statliga vägar och järnvägar ska kunna ske utan särskilda restriktioner. Likaså åtgärder som krävs akut för att upprätthålla *trafiksäkerheten*, t.ex. vid översvämningar och stormar. Med normal drift- och underhållsåtgärd menas att kontinuerligt hålla väg i användbart skick för trafiken och att avhjälpa brister som äventyrar trafiksäkerhet och bärighet och beständighet. Driftåtgärder är kortsiktiga, och innefattar exempelvis snöröjning och halkbekämpning men även borttagning av vegetation och sly inom vägområdet för väg. Med *underhållsåtgärder* menas långsiktiga åtgärder som syftar till att upprätthålla och återställa vägens tillstånd, stadga och beständighet för avsedd trafik som till exempel beläggningsarbeten, bärighetsåtgärder, åtgärda sättningar, dikesrensning, byten/rensning/renovering av vägtrummor, brunnar och dräneringsledningar, skötsel av vägmärken och vägutrustning, uppsättning av räcken, och när det förekommer, även underhåll av t ex vägräcken, erosionsskydd, belysning, vägmarkering, viltstängsel, bullerskydd, sidoanläggningar, kantstolpar och sidoområden.

Det är av största vikt att kunna utföra *halkbekämpning* på bästa sätt, för att undvika olyckor som kan medföra personskador men även risk för skador på naturreservatet. Med tanke på den pågående klimatförändringen, med mildare vintrar för stora delar av Sverige, bör driftsansvarig ha möjligheten att ta till bästa möjliga halkbekämpning för att undvika olycka, då områden i Mellansverige kan förväntas få fler perioder med svarthalka på grund av ett mildare vinterväder.

Nya *parkeringsplatser* får inte vara längsgående vägen utan ska vara inom området. Det ska vara ett dike mellan väg och parkeringsyta. Parkeringsytan ska befinna sig utanför vägens säkerhetszon. Befintliga p-fickor längs statlig väg ska inte användas för reservatets syften, då dessa parkeringsplatser är

till för vila för de trafikanter som fördas längs vägen. Verksamheten måste ordna egen parkering. Det krävs bygglov, marklov eller tillstånd enligt Väglagen för att anlägga en parkering. I samband med den processen ska utformning och avstånd etc i förhållande till vägen slås fast. Om ny eller ändra anslutning önskas krävs tillstånd från Trafikverket. Detta yttrande utgör inget tillstånd.

Informationsskyltar ska inte vända sig till trafikanter på väg med tanke på trafiksäkerheten. Ev skyltar ska stå på parkeringsytan och utanför säkerhetszonen. Åtgärder inom tillståndspliktig zon kräver tillstånd från Länsstyrelsen. Om man vill ha reklam så rekommenderar vi vägvisning, vilket söks hos Trafikverket. Om man önskar ett vägmärke, vägvisning, förvarning om parkering etc, så ställs ansökan till Trafikverket.

Länsstyrelsen tar detta i beaktande vid eventuella anvisningar till parkeringsplats. Övriga åtgärder bedöms rymmas inom det generella undantag från föreskrifterna som gäller normalt underhåll av vägar.

Särna-Idre Fiskevårdsområdesförening ”ser med tillfredsställelse att det föreslås bli fortsatt tillåtet att framföra snöskoter inom reservatet. Skoterkörning är en förutsättning för nyttjande av fisket vintertid”. – Det nya remissförslaget innebär dock att skoterförbud utanför led införs. Det fåtal små sjöar som ligger inom reservatet bedöms vara relativt lättillgängliga från väg eller reservatsgräns.

Man ”förutsätter också att nyttjande av strand för båtuppläggning i förekommande fall fortsatt är tillåtet”. Detta regleras inte i föreskrifterna, och inga kända problem har påtalats i området.

Föreningen ”ser också med tillfredsställelse att undantag föreslås för enligt fiskelagen tillståndsgiven inplantering av fisk”. Områdets sjöar har såvitt känt inga särskilda värden kopplade till fiskfaunan, varför generell prövning vid tillståndsgivning för utplantering av fisk bör gälla.

Föreningen anser vidare att ”Föreskrift B:5 om ’sakägares skyldighet att tåla intrång’ ... i samband med så kallad ’återställning efter flottledspåverkan’ är en märklig omväg kring sakägares, genom medlemskap i FVOF utövade, rätt till inflytande över fiskevården. Det aktuella reservatsområdet är en känslig föryngringsmiljö för fiskbestånden och en viktig tillgång för fiskevården. Eventuella åtgärder bör på inga villkor förekomma utan samarbete med fiskevårdsområdesföreningen.” Länsstyrelsen vill erinra om att vattenområdet ligger utanför naturreservatet och undantaget B5 avser åtgärder som berör strandzonen. Detta undantag införs för att underlätta flottledsåterställning. Eventuella sådana åtgärder genomförs regelmässigt i samverkan med Fiskevårdsområdesföreningen.

Föreningen ”uppskattar också förslaget om generellt undantag för provtagning av bottenfauna (C3). Föreningen samlar årligen in bottenfauna för undersökning enligt svensk och europeisk standard (SS-EN 27–828), som en del av vårt fiskevårds- och miljöarbete. Vi samlar även in flygande vatteninsekter och maginnehåll från fisk. I samtliga fall är våra undersökningar riktade mot vanliga indikatorinsekter. Det är också en del av vår marknadsföring, då de olika kläckningarna presenteras på vår hemsida”.

Föreningen vill också ”påminna om att den i det aktuella höjdläget, anser att gädda bör betraktas som en invasiv art varför risken för att gynna gäddans spridning, mm, bör utredas i samband med till exempel biotopvård, mm, i vatten där andra fiskarter kan påverkas allvarligt (t ex. kan utläggning av block i vissa fall gynna gäddbeståndet). I sammanhanget bör det beaktas att klimatförändringarna beräknas gynna gäddan, på till exempel öringens bekostnad”.

I och med de tämligen omfattande förändringarna i beslutet som remissynpunkterna har lett till skickades ett nytt förslag på remiss och för konsultation den 2024 -05-29. Följande synpunkter inkom därvid:

Sametinget meddelar att de avstår konsultation.

Sveriges Geologiska Undersökning (SGU) avstår yttrande, men hänvisar till en generell bilaga med önskemål om att det tydligt ska framgå i reservatsföreskrifterna att viss typ av verksamhet, när den utförs av statlig myndighet med uppgift att undersöka landets geologiska beskaffenhet ska tillåtas. Det gäller kartering av berggrund (viss provtagning och stenknackning), geokemisk provtagning (ca 2 prover per kvadratkilometer) och/eller geofysiska mark- eller flygmätningar”. Länsstyrelsen bedömer, med stöd av Naturvårdsverket, att genom ett undantag i föreskrift tillåta en verksamhet som kan strida mot syftet med ett reservat inte kan meddelas. Tillstånd/dispens måste således sökas i varje enskilt fall.

Skogsstyrelsen ser positivt på att naturvärden och rekreativvärden i det aktuella området skyddas långsiktigt och tillstyrker naturreservatets förslag till beslut.

Särna-Idre Fiskevårdsområdesförening (FVOF) ”Ser tyvärr att det nu i version: 2024-05-15, föreslås bli ett generellt förbud mot att framföra snöskoter inom reservatet (Föreskrift A 7). Skoterkörning är ofta en förutsättning för nyttjande av fiske vintertid. Med tanke på att det drabbar närboende i oacceptabel omfattning, vill föreningen skarpt markera att den ser förbudet som ett oproportionerligt stort intrång! – Skoterförbudet har reducerats utifrån inkomna synpunkter så att de sydvästra delarna undantas från förbudet. Med detta undantag tillåts

färd längs Foskans östra strand och till de tjärnar som är belägna inom denna del av reservatet. Ytterligare tjärnar av intresse att fiska i saknas därutöver. Undantaget torde endast i ringa grad påverka syftet med förbudet.

FVOF begär vidare att eventuella återställningsåtgärder efter flottning ska utföras endast efter tillstånd av föreningen. – Om sådana åtgärder skulle komma att planeras förutsätts att FVOF involveras. En erinran om detta har införts i skötselplanen.

Ellevio förutsätter att de undantag som finns från föreskrifterna ger rätt till nödvändiga åtgärder för att säkerställa underhåll så som reparationsarbete, underhållsröjning, fällning av kantträd, samt byte av stolpar, linor och andra ledningsdelar – Länsstyrelsen instämmer, men fällning av kantträd utanför ledningsgatan kan kräva dispens. Ellevio framför även synpunkter på utförandet av naturvårdsbränningar som har införts i skötselplanen.

Berörd **arrendator** av fisket i Höstetjärnen önskar kunna åka snöskoter till tjärnen samt kunna plantera ut fisk. – Ett undantag för att framföra snöskoter till aktuellt område har införts i föreskrift A7. Vad gäller inplantering av fisk finns inga hinder i föreskrifterna, men tillstånd enligt fiskelagen krävs.

Motivering

Ett mark- eller vattenområde får av Länsstyrelsen eller kommunen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa, eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat, se 7 kap. 4 § miljöbalken.

Länsstyrelsens bedömning

Det föreslagna området har mycket höga naturvärden. Tack vare dess storlek och relativa orördhet finns här en stor del av tallnaturskogens känsliga och skyddsvärda arter representerade. Områdets naturvärden är sådana att de kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevaras och utvecklas. Detta skyddsbehov tillgodoses bäst genom bildande av naturreservat. Beslutet följer de riktlinjer som gäller för Länsstyrelsens prioritering av områdesskydd.

För att skydda och sköta områdets natur- och friluftsvärden fattar Länsstyrelsen beslut om föreskrifter och fastställer en skötselplan.

Föreskrifterna behövs för att naturreservatet ska uppnå sitt syfte att bevara områdets naturvärden för framtiden. För de gällande föreskrifterna finns ett antal undantag som främst syftar till att tillgodose samebyns rättigheter, jaktintresset eller allmänna intressen som räddningsinsatser och friluftsliv. Länsstyrelsen bedömer att dessa undantag inte kommer påverka områdets naturvärden i en sådan omfattning att syftet med naturreservatet åsidosätts.

Då delar av reservatet utgörs av tallskog där många av naturvärdena är kopplade till återkommande bränder är det angeläget att föreskrifterna gör naturvårdsbränningar möjliga att utföra. Några delområden består också av yngre skog där naturvärdena bedöms möjliga att höja genom restaurerande bränningar. Alla bränningar ska utföras i samråd med berörd sameby så att rennäringen inte missgynnas av åtgärden.

Reservatsföreskrifterna innebär inga inskränkningar i renskötseln och något nämnvärt ökat besöksstryck som kunde innebära störning på renarna kan inte förväntas. Detta, samt att inget skogsbruk kommer att bedrivas, gör att Länsstyrelsen bedömer att naturreservatet gynnar renskötseln.

Länsstyrelsen bedömer att inskränkningarna i enskilds rätt att använda mark eller vatten inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Uppsättning av saltsten och utfodring av småfågel tillåts, då dessa åtgärder är begränsade och inte bedöms påverka områdets naturvärden eller upplevelsevärden negativt. Åtling i samband med björnjakt tillåts, då formerna för åtlingen regleras genom annan lagstiftning på ett sätt som inte äventyrar syftet med reservatet.

Beslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna för mark och vattenområden enligt 3 kap. miljöbalken samt den kommunala översiktsplanen.

Länsstyrelsen bedömer att de inskränkningar som sker i allmänhetens rätt att färdas och vistas i området är av sådan ringa omfattning att någon konsekvensutredning enligt förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning inte behövs.

Genom bildandet av naturreservatet gör Länsstyrelsen bedömningen att ett antal ekosystemtjänster påverkas. Skyddandet av Höstet-Björnklinkåsen från skogsbruk och andra åtgärder säkerställer bevarandet av den biologiska mångfalden i området, vilket är en grundförutsättning för ekosystemens långsiktiga kapacitet att leverera ekosystemtjänster. Utöver detta ökas exempelvis möjligheterna för området att utgöra ett mål för friluftsliv och turism; att påverka det lokala mikroklimatet gynnsamt; samt att reglera vattenflöden och rena vatten. Naturreservatets bildande har också negativa

följder för några ekosystemtjänster, t.ex. möjligheten för området att leverera virke och andra råmaterial.

Genom att sammanlänka de stora fjällskogsreservaten Långfjället och Städdjan-Nipfjället bidrar skyddet av Höstet-Björnklinkåsen avsevärt till den gröna infrastrukturen i norra Dalarnas fjällskogar.

Av ovan redovisade skäl anser Länsstyrelsen att Höstet-Björnklinkåsen ska avsättas som naturreservat.

Upplysningar

Vissa verksamheter och åtgärder omfattas av dispens eller tillståndskrav med stöd av föreskrifter som fattas i detta beslut enligt 7 kap. 5, 6, och 30 §§ miljöbalken. Länsstyrelsen vill påminna om att vissa verksamheter och åtgärder m.m. utöver aktuella föreskrifter *även* kan omfattas av andra bestämmelser i miljöbalken eller i annan lagstiftning.

Beträffande **renstängsel** kan erinras om den särskilda anmälningsskyldighet som gäller: "Innan renstängsel eller annan fast anläggning för rennärningen anordnas, skall anmälan göras för samråd enligt 12 kap. 6 § första stycket miljöbalken." (Förordning (1998:904 med tillägg i 1998:1255, 7 c §).

Bestämmelserna i skogsvårdslagen och Skogsstyrelsens föreskrifter om bekämpning av skadeinsekter och tillvaratagande av skadad skog gäller ej inom naturreservatet. Det innebär t.ex. att eventuella vindfällen och stormskadad skog ska lämnas orörda. Uppkommer insektsskador på skog i anslutning till naturreservatet som en följd av att åtgärder för insektsbekämpning inte vidtagits inom naturreservatet ska frågan om ersättning bedömas enligt skadeståndsrättsliga regler.

Vid exempelvis spontant uppkommen skogsbrand har markägaren ansvar för bevakning i den utsträckning som har beslutats av räddningsledaren efter avslutad räddningsinsats. Se 3 kap. 9 § lagen om skydd mot olyckor (2003:778).

Vattendragen i naturreservatet omfattas av strandskyddet. Inom 100 meter från vattendragets kant är det förbjudet att uppföra nya byggnader eller ändra de som redan finns, gräva eller på annat sätt förbereda för sådana byggnationer, uppföra andra anläggningar eller anordningar som strider mot strandskyddets syfte samt utföra andra åtgärder som kan skada växt- och djurlivet. För att få tillåtelse att utföra en förbjuden åtgärd kan det förutom dispens från reservatsföreskrifterna även krävas dispens från strandskyddsbestämmelserna enligt 7 kap. 13–15 §§ miljöbalken.

All verksamhet som kan komma att ”väsentligt ändra naturmiljön”, och inte är anmälnings- eller tillståndspliktig enligt andra bestämmelser i miljöbalken, är samrådspliktig enligt 12 kap. 6 § miljöbalken.

Kungörelse

Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken ska kungöras i länets författningssamling. Beslutet delges sakägarna enligt sändlista med delgivningskvitto.

Överklagan

Beslutet kan överklagas till regeringen, Klimat- och näringslivsdepartementet, se bilaga 5.

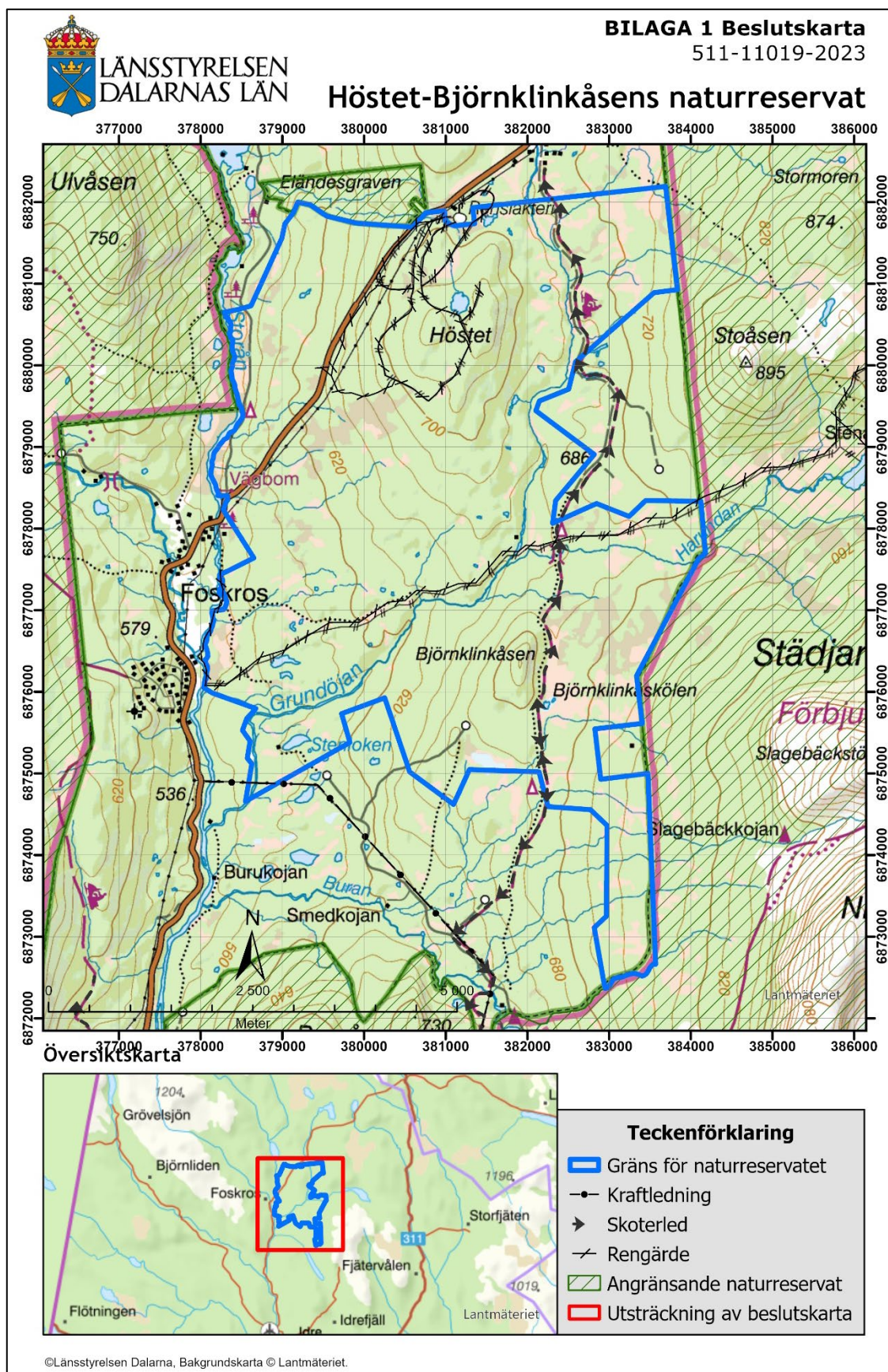
Detta beslut har fattats av landshövding Helena Höij. I den slutliga handläggningen deltog även jurist Sarah Bauer, planhandläggare Isak Jakobsson, miljöhandläggare Andreas Skarmyr, enhetschef Jemt Anna Eriksson och naturvårdshandläggare Lennart Bratt, den sistnämnde föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

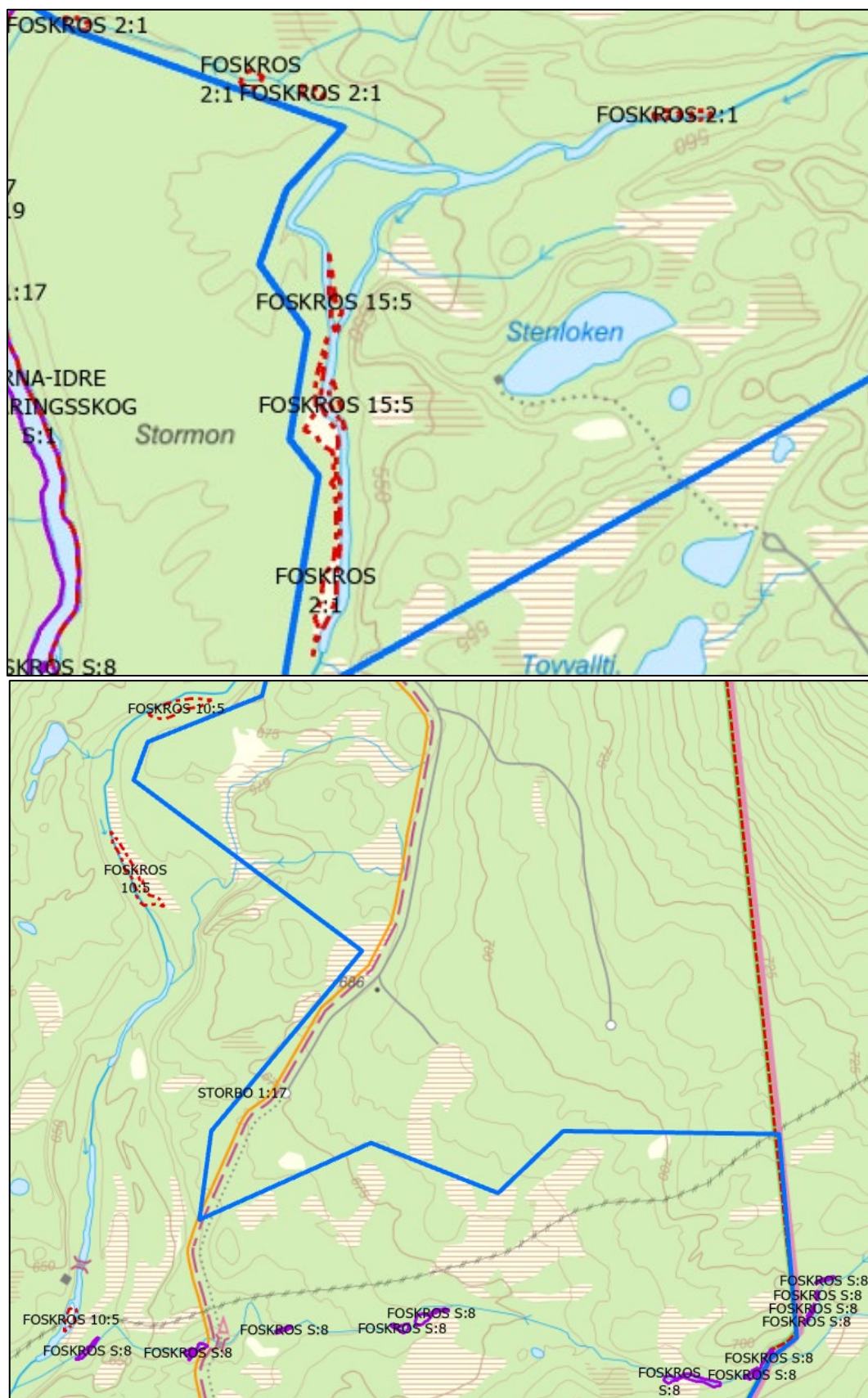
Bilagor

Bilaga 1	Beslutskarta
Bilaga 2	Karta över myr- eller bäckslogsfastigheter
Bilaga 3	Föreskriftskarta
Bilaga 4	Område med undantag för slaktavfallsanläggning
Bilaga 5	Område med undantag från förbud att framföra snöskoter på snötäckt mark
Bilaga 6	Skötselplan
Bilaga 7	Överklagningsinformation

För information om hur Länsstyrelsen i Dalarnas län hanterar personuppgifter, se www.lansstyrelsen.se/dataskydd

Bilaga 2. Kartor över myr- eller bäckslogfastigheter

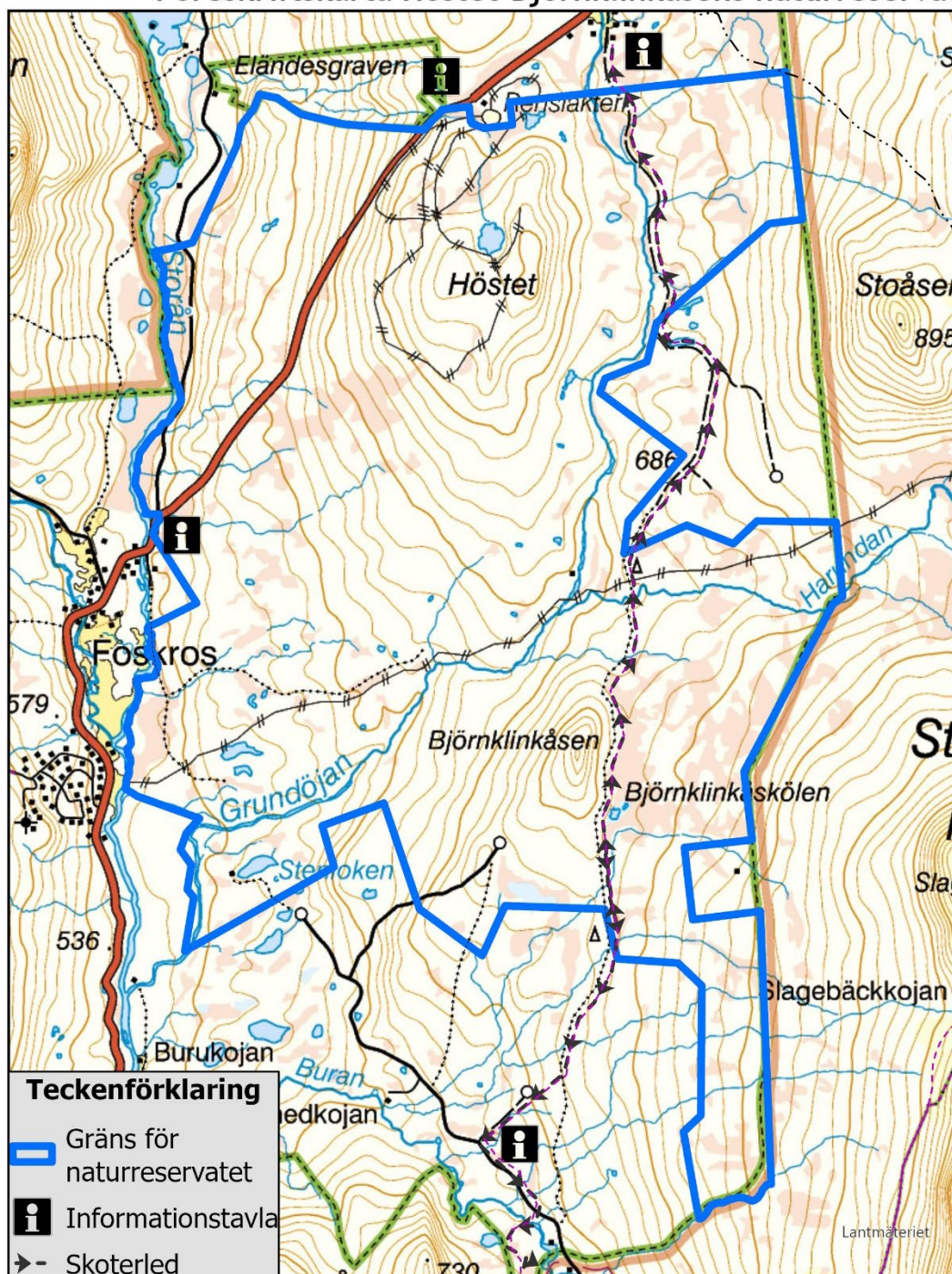

LÄNSSTYRELSEN
DALARNAS LÄN

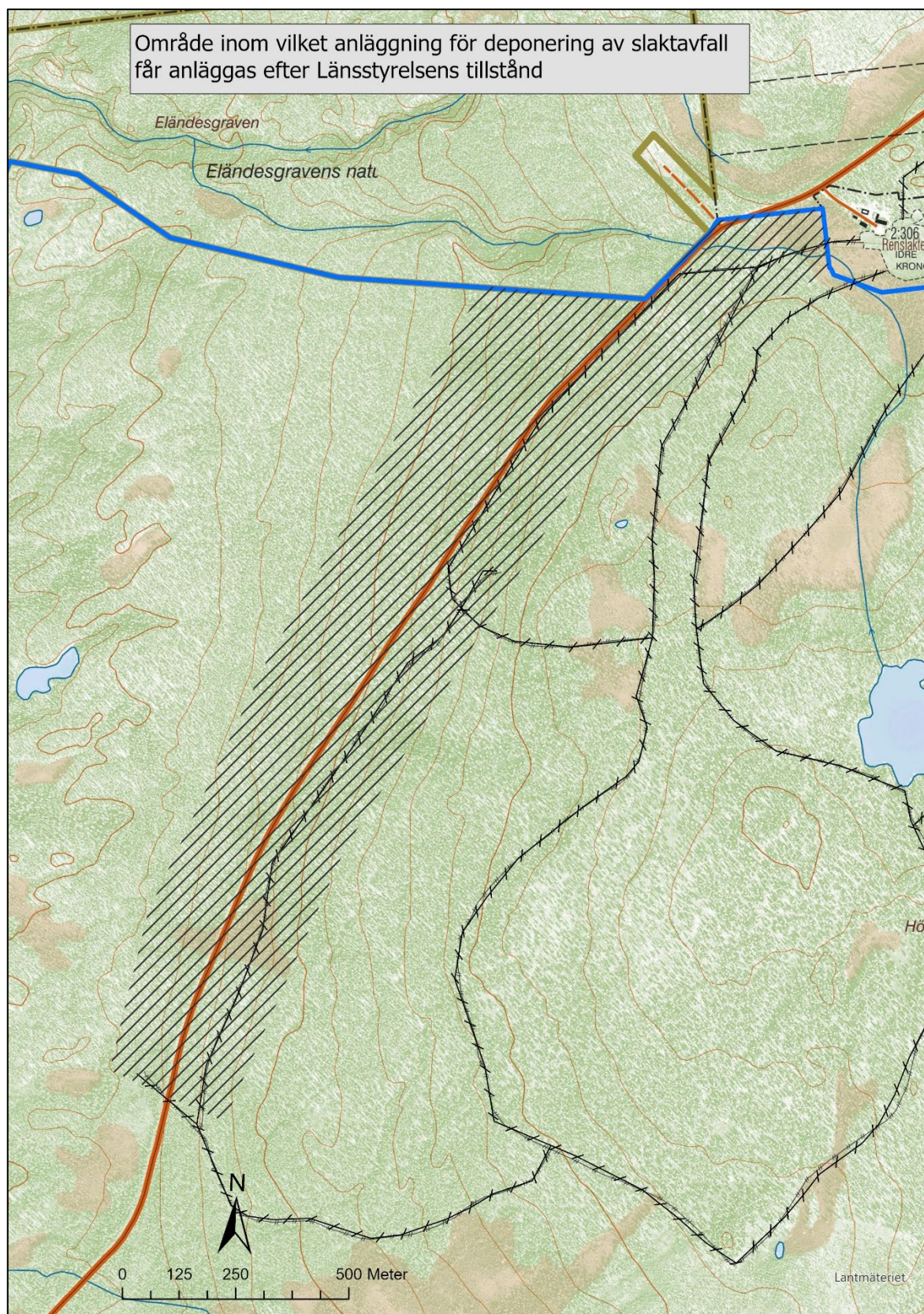
BILAGA 3: FÖRESKRIFTSKARTA
511-11019-2023

Föreskriftskarta Höstet-Björnklinkåsens naturreservat

0 2 000 4 000
Meter

BILAGA 4

Område med undantag från förbud att framföra snöskoter enligt forskrift A7b

Teckenförklaring

- Gräns för naturreservatet
- Undantag från skoterförbud
- Skoterled

0 500 1 000 2 000 Meter

Skötselplan för Höstet-Björnklinkåsens naturreservat

Denna skötselplan har upprättats av Länsstyrelsen enligt 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

En bild som säger mycket om naturreservatet, fotad mellan Björnklinkåsen och Höstet där den gamla cykelvägen korsar renstängslet. Reservatsgränsen följer cykelvägen som skiljer contortaplanteringen till höger från den varierade och för området typiska tallskogen med dess gammeltallar och rika utbud på död ved i olika former.

Foto: Lennart Bratt, Lst (gäller samtliga foton i skötselplanen)

Innehållsförteckning

Skötselplan för Höstet-Björnklinkåsens naturreservat	1
Beskrivningsdel.....	3
Markslag i hektar*	3
Beskrivning av området.....	4
Geovetenskap.....	4
Biologi	4
Vegetation och flora	4
Kulturhistoria	13
Rennäring	13
Jakt, fiske och övrigt friluftsliv	13
Infrastruktur	14
Källförteckning	14
Plandel	15
Syfte med naturreservatet.....	15
Prioritering mellan bevarandevärden	15
Skötselområden med bevarandemål och åtgärder	15
Skötselområde 1: Brandpräglad barrskog.....	16
Skötselområde 2: Våtmarker	18
Skötselområde 3: Sjöar och vattendrag.....	19
Skötselområde 4: Friluftsliv och anläggningar	20
Jakt och fiske.....	22
Dokumentation och uppföljning	22
Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder	23
Bilagor	23

Beskrivningsdel

Administrativa data	
Namn	Höstet-Björnklinkåsen
Kommun	Idre
NVR id	2061582
Natura 2000-beteckning	Ingår inte i nätverket
Rättigheter	Renskötselrätt Servitut för renstängsel Allmän väg 1057 Bostadsarrende, stuga vid Grundöjan Bostadsarrende, stuga vid Stenloken Ledningsrätter, Ellevio Skoterled SOND
Bebyggelser och anläggningar	Skogskoja vid Grundöjan, och vid Stenloken. Slogbodar vid Storån och vid Grundöjan. Renstängsel och rengården. Broar över Harundan och Grundöjan.
Förvaltare	Länsstyrelsen i Dalarnas län

Markslag i hektar*

Markslag	Areal (ha)
Tallskog	2134,5
Granskog	185,8
Barrblandskog	70,7
Lövblandad barrskog	193,5
Triviallövskog	113,9
Barrsumpskog	45,6
Lövblandad barrsumpskog	49,5
Lövsumpskog	42,6
Temporärt ej skog	65,7
Övrig öppen mark med vegetation	176,3
Övrig öppen mark utan vegetation	4,0

Exploaterad mark	12,8
Våtmark	347,7
Vatten	36,1
Totalt	3478,6

* Uppdelning enl. Nationella marktäckedata, Naturvårdsverket.

Beskrivning av området

Geovetenskap

Berggrunden utgörs av kvartsit bildad under ediacara, dvs en tidsperiod strax innan kambrium. Kvartsiten är svårvittrad och näringsfattig, vilket starkt präglar områdets vegetation.

Morän, mer eller mindre blockrik överlagrar berggrunden till helt övervägande del. Mindre förekomster av sandiga-grusiga sediment finns särskilt längs Grundöjan, men även här och var längs Storån. Längs Storån finns även några större torvförekomster, något som annars uppträder ganska sparsamt.

Särskilt i dalgångarna är moränen småkullig och ibland orienterad i ryggar tvärs mot dalriktningen, dvs ryggar av rogenmoränkaraktär. På Höstets svaga sydsluttning är moränen däremot orienterad i isrörelseriktningen, så kallad drumlinisering. System av isälvsrännor finns på flera ställen, särskilt påtagligt på Höstets sydvästsluttning.

Den naturgeografiska regionen är i huvudsak 33g, Dalarnas och Härjedalens näringsfattiga område, men delar upp mot Stadjan-Nipfjället når region 35, Fjällregionen.

Biologi

Vegetation och flora

Detta vidsträckta tallskogsområde sträcker sig från Storåns dalbotten på ca 550 meter över havet upp i en jämn sluttning mot Höstets topp på ca 750 möh samt vidare österut mot sluttningen upp mot Slagebäcksstöten och Nipfjället. Till allt övervägande del dominerar starkt brandpåverkad tallskog på ljungmark, ibland renare lavmark. Här och var rinner källbäckar som omges av fuktig, helt grandominerad och av svällande mossmattor präglad skog. Ett mellanting mellan dessa skogstyper bildas stundtals i sluttningar där uppenbarligen ytligt, rörligt markvatten tränger fram. Här kan man påträffa mängder av gammal sälj samt fläckvis mer örtrik markvegetation.

Grundöjan rinner som en svårpasserad livsnerv genom området och bidrar, inte minst genom vackra vattenfall, till områdets variation.

Några större våtmarker finns i området, främst Björnklinskåskölen i sluttningen upp mot Städjan-Nipfjället, samt Storkölen och ytterligare några namnlösa myrar längs Storån. Myrarna utgörs av fattigkärr som åtminstone delvis hyser högstarrvegetation och har brukats för slätter.

Området hyser en mycket rik vedsvamps- och marksvampsflora. Noteringar av korktaggsvampar har gjorts frekvent och fynd finns av urskogsticka och urskogsporing, exklusiva arter på grov, kolad tallved. Tallvedens lavar som varglav, dvärgbägarlav med flera uppträder rikligt. Sälarna hyser fina förekomster av skrovellav. Tretåig hackspett häckar.

Stora mängder renar rör sig tidvis inom området via de flyttvägar som leder till rengårderna som ligger inom området. Betet och trampet torde gynna förekomsten av marksvampar och deras fruktkroppsbildning, samt även i övrigt bidra positivt till en ökad mångfald.

Frågan är om det finns platser i Sverige där varglaven växer ymnigare än i skogarna runt Grunddagssättern? Man kan läsa mer om varglaven vid Grunddagssättern i Halvarsson (2011).

Skogstillstånd

Skogen är till övervägande del skiktad med stor spridning av trädåldrar och -dimensioner. Frekvensen brandhögstubbar, torrträd och gamla, grova lågor är ibland mycket hög, men detta varierar en hel del. Inslag finns även av mer huggningspåverkad skog och någon ungskogsfläck. I äldre flygbilder syns tydligt att en del generella avverkningsåtgärder har berört delar av området mellan 1960 och 1975. De rätvinkliga avverkningsytorna har sannolikt följt det gamla systemet med paralleller. Dessa områden har ett mindre inslag av äldre träd men i och med att kalavverkning inte har skett så finns mycket av gammelskogens värden ändå kvar. Inom merparten av skogen inskränker sig spåren av skogsbruk i stort till dimensionsavverkningsstubbar.

Gammal stämplingsblecka

Liten flaskstarrbevuxen våtmark insprängd i gammelskogen på Höstets västsluttning.

Ljung- och lavdominerad tallskog på Höstet.

Mossig granskog längs bäck nära Grundöjan.

Fauna

Områdets fauna är inte känd i detalj, men utgörs förstås av den för fjällnära tallnaturskogar typiska.

Limniska naturmiljöer

Grundöjan har provfiskats 1989 och 1996 varvid öring och elritsa noterades.

Området ingår i sin helhet i Särna-Idre Fiskevårdsområde.

Storån har utnyttjats för flottning och ingått i flottledsystemet, medan Grundöjan däremot inte tycks ha flottats.

Enligt EU:s ramdirektiv för vatten har vattenområdet Grundöjan, dvs det vatten som berörs närmare av naturreservatet, god ekologisk status men uppnår inte god kemisk status. Detsamma gäller för Storåns vattenområde som berör de västra delarna av reservatet.

Skälet till att i princip inga vattenförekomster i Sverige uppnår god kemisk status är på grund av de gränsvärden som gäller för kvicksilver och bromerade difenyletrar, även kallade flamskyddsmedel. Kviksilverhalterna

härör från atmosfärisk deposition där utsläppskällorna främst består av tung trafik och eldning av stenkol. Flamskyddsmedlen har använts som tillsatsämnen i bland annat plast och textil med syfte att göra materialet mindre lättantändligt. Flamskyddsmedel sprids långväga i atmosfären. Spridningen och förekomsterna av flamskyddsmedel och kvicksilver bedöms idag vara så omfattande att det idag saknas tekniska lösningar för att åtgärda problemet. Därför råder det idag ett undantag i form av mindre stränga krav gällande dessa två parametrar.

Värdefulla arter

Området uppvisar en mycket rik förekomst av svampar och lavar, medan andra artgrupper inte finns representerade i nämnvärd omfattning. Detta beror på att rapporteringen från jätteområdet i stort sett baseras på besök vid tre tillfällen: Sveaskogs vedsvampinventering, Naturskyddsföreningens inventering av de södra delarna av Björnklinkåsen samt Janolof Hermanssons inventering längs Grundöjan. En mer heltäckande inventering skulle givetvis ge en helt annan bild av områdets artinnehåll vad gäller främst mossor, skalbaggar och fåglar.

Bäverhydda vid Grundöjan.

Uppgifterna om skyddsvärda arter i Artportalen fördelar sig på storsvampar 292 noteringar, lavar 114 noteringar, kärlväxter fem noteringar och skalbaggar tre noteringar.

I listan nedan presenteras de arter som är upptagna på rödlistan, signalarter enligt Skogsstyrelsen (S), omfattas av EU:s art- och habitatdirektiv (N2000), ingår i ett åtgärdsprogram för skyddade arter (ÅGP) eller är fridlysta (§). Hotkategorierna i rödlistan är akut hotad (CR), starkt hotad (EN), sårbar (VU), nära hotad (NT) och kunskapsbrist (DD).

Teckenförklaring

S = signalart enligt Skogsstyrelsen. N2000 = Arten omfattas av EU:s art- och habitatdirektiv. ÅGP = Arten omfattas av ett åtgärdsprogram för hotade arter. § = Arten är fridlyst.

Hotkategori i Sverige enligt rödlistan

CR = Akut hotad, EN = Starkt hotad, VU = Sårbar, NT = Nära hotad, DD = Kunskapsbrist, NA = Ej tillämplig (systematiskt oklar).

Svampar

Latinskt namn	Namn	Hotkate- gori	S	N2000	ÅGP	§
Anomoporia kamtschatica	vaddporing	NT				
Anthoporia albobrunnea	fläckporing	VU				
Bankera violascens	grantaggsvamp	NT				
Chaetodermella luna	vitplätt	NT				
Crustoderma corneum	hornvaxskinn	NT	S			
Diplomitoporus crustulinus	sprickporing	VU				
Fuscoporia viticola	vedticka	LC	S			
Hydnellum aurantiacum	orange taggsvamp	NT				
Hydnellum fennicum	bitter taggsvamp	VU				
Hydnellum ferrugineum	dropptaggsvamp	LC	S			
Hydnellum gracilipes	smalfotad taggsvamp	VU				
Hydnellum lundellii	koppartaggsvamp	VU				
Hydnellum peckii	skarp dropptaggsvamp	LC	S			

Laurilia sulcata	taigaskinn	VU
Neoantrodia infirma	urskogsporing	EN
Neoantrodia primaeva	urskogsticka	EN
Odonticum romellii	nordtagging	NT
Osmoporus protractus	tallstocksticka	VU
Perenniporia subacida	gräddticka	VU
Phellinidium ferrugineofusum	ullticka	NT
Phellodon connatus	svartvit taggsvamp	NT
Phellodon secretus	taigataggsvamp	VU
Phellopilus nigrolimitatus	gränsticka	NT
Phlebia centrifuga	rynkskinn	VU
Postia lateritia	lateritticka	VU
Postia parva	gäckporing	NT
Pseudographis pinicola	gammelgransskål	NT
Pseudomerulius aureus	gullgröppa	LC S
Sidera lenis	gräddporing	VU
Skeletocutis kuehneri	kilporing	NT
Skeletocutis stellae	kristallticka	VU
Trichaptum laricinum	violmussling	NT
Tricholoma apium	lakritsmusseron	VU
Tricholoma dulciolens	doftmusseron	VU
Tricholoma matsutake	goliatmusseron	VU

Lavar

Latinskt namn	Namn	Hotkategori	S	N2000	ÅGP	§
Acolium inquinans	sotlav	LC	S			
Acolium karelicum	liten sotlav	VU				
Bryoria nadvornikiana	violettgå tagellav	NT				
Chaenotheca gracilentia	smalskaftlav	VU				

Chaenotheca laevigata	nordlig nållav	NT	
Cladonia parasitica	dvärgbägarlav	NT	
Claurouxia chalybeioides	labyrintlav	NT	
Hypogymnia bitteri	knottrig blåslav	NT	
Hypogymnia vittata	skuggblåslav	LC	S
Letharia vulpina	varglav	NT	
Lobaria pulmonaria	lunglav	NT	
Lobaria scrobiculata	skrovellav	NT	
Nephroma bellum	stuplav		
Phacopsis vulpina	varglavsknöl	VU	
Ramboldia elabens	vedflamlav	NT	
Rostania occultata	skorpgelélav	NT	
Schismatomma pericleum	rosa skärelav	NT	
Sclerophora coniophaea	rödbrun blekspik	NT	

Kärlväxter

Latinskt namn	Namn	Hotkategori	S	N2000	ÅGP	§
Corallorhiza trifida	korallrot	LC				Ja
Huperzia selago	lopplummer	LC		Ja		Ja
Lycopodium annotinum	revlummer	LC		Ja		
Moneses uniflora	ögonpyrola	LC	Ja			

Insekter

Latinskt namn	Namn	Hotkategori	S	N2000	ÅGP	§
Nothorhina muricata	reliktböck	NT				

Däggdjur

Latinskt namn	Namn	Hotkategori	S	N2000	ÅGP	§
Lutra lutra	utter	NT		Ja	Ja	Ja

Kulturhistoria

Tomas Ljung beskriver utförligt traktens historiska nyttjande i boken Ödebygdsminnen.

Fäbodverksamheten i Grundagssättern strax norr om reservatet lär ha pågått från tiden före 1820 och fram till 1961. Under större delen av den tiden brukades också myr- och bäckslogarna.

Vägen Foskros - Grundagssättern och vidare upp mot Sörvattnet anlades som ett så kallat AK-projekt under beteckningen "ödemarksväg". Den iordningställdes under tidigt 1930-tal.

Storån var i bruk för flottning från förra sekelskiftet fram till slutat av 60-talet.

Cykelvägen lär ha anlagts för flottningens skull så att man snabbt skulle kunna transportera sig från Idre till Grundagssättern. Sannolikt anlades den på 1930-talet. Skogsvägen söderut från Grundagssättern följer den gamla cykelvägen. De första två kilometrarna byggdes av äldre flygbilder att döma ut strax innan 1960, men förlängdes under tidigt 1970-tal till sin slutliga sträckning som är ca fem kilometer. Då gjordes de stora hyggen som idag är ungskog av contoratal, ett ingrepp som uppmärksammades politiskt, bland annat i en motion till riksdagen om skydd av fjällnära skogar 1988.

Några registrerade fornlämningar eller andra kulturhistoriska lämningar finns inte.

Rennäring

Höstet-Björnklänkåsen ingår i sin helhet i Idre Nya samebys åretruntland. I naturreservatets norra kant finns samebyns slaktplats och runt denna ett system av renstängsel för att samla och fånga in renarna. Idre Nya sameby har servitut för att "använda, underhålla och förnya befintligt rengärde" i detta område (se lantmäteriet akt 2039-3205).

Ett längre stängsel utgår vid Storån nära Foskros och löper tvärs genom reservatet och vidare åt nordost. Grindar finns på några ställen, men det är inte svårt att krypa under stängslet.

Ett flertal flyttleder berör området.

Jakt, fiske och övrigt friluftsliv

Jakträtten tillhör markägaren Sveaskog. Naturreservatet ingår i Särna-Idre Älgskötselområde. Området omfattas inte av kungabrev rörande särskilda rättigheter för samerna att bedriva jakt.

Fisket inom reservatet upplåts till allmänheten genom Särna-Idre Fiskevårdsområde.

Infrastruktur

Genom reservatet går allmän väg 1057. Skogsbilvägarna förvaltas av Sveaskog. Luftburen kraftledning finns idag i den sydvästra spetsen av reservatet, och en gammal kraftledningsgata löper strax öster om landsvägen. Dåvarande ledning flyttades under 2016 från kraftledningsgatan till att idag vara nedgrävd i vägkantens östra sida. Ledningarna ägs av Ellevio AB.

Källförteckning

- Halvarsson, J. 2011: Varglav (*Letharia vulpina*) – en skogshistorisk analys vid Grundagssåtern i Norra Dalarna. SLU, Institutionen för skogens ekologi och skötsel.
- Henricson, E. 2001-2009: Idre Bygdebok. Del I-III.
- Hellstrand, G. 1980: Flottningen i Dalälven. Dalarnas Museum.
- Ljung, T. 2004: Ödebygdsminnen.
- Malmberg, H. 1959: Myrslogar i Dalarna. SOU 1959:31.
- Soyez, D. 1971: Geomorfologisk kartering av nordvästra Dalarna. Stockholms universitet, Naturgeografiska institutionen.

Digitala underlag i länsstyrelsens webgis.

Plandel

Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer under inverkan av renbete. Områdets naturskogar, som till största delen är brandpräglade, och andra ingående naturmiljöer samt områdets orörda karaktär med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och bevarandet av naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska tillgodoses genom att:

- skogsmark, myr och övriga naturmiljöer med dess flora och fauna utvecklas fritt och under inverkan av renbete
- de delar av skogsmarken som är präglade av brand brinner i lämpliga intervall
- åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv.

Prioritering mellan bevarandevärden

Naturreservatet är främst avsatt för att säkerställa och utveckla de biologiska värdena, varför nya leder och andra anordningar för friluftslivet endast får lokaliseras på ett sätt så att biologiska värden ej äventyras.

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Bevarandemålen har utformats i enlighet med de nationella riktlinjer som gäller för formulering av bevarandemål för skyddad natur. Reservatet är indelat i fyra skötselområden:

1. Brandpräglad barrskog
2. Våtmarker
3. Sjöar och vattendrag
4. Friluftsliv och anläggningar

Skötselområde 1: Brandpräglad barrskog

Typisk skiktad tallskog med inslag av gamla brandstubbar.

Beskrivning

I stort sett hela naturreservatet utgörs av brandpräglad tallskog med mer eller mindre tydliga spår efter brand. Brandhistoriken i kombination med de magra tillväxtförutsättningarna gör att talldominansen än idag är i det närmaste total trots långvarig avsaknad av brand. Givetvis finns partier av fuktigare skogstyper med gran och björk insprängda här och var, men endast i begränsad omfattning.

Områdets skogar uppvisar en mycket stor variation i påverkansgrad, vilket är angeläget att beakta vid prioritering av skötselåtgärder.

Bevarandemål

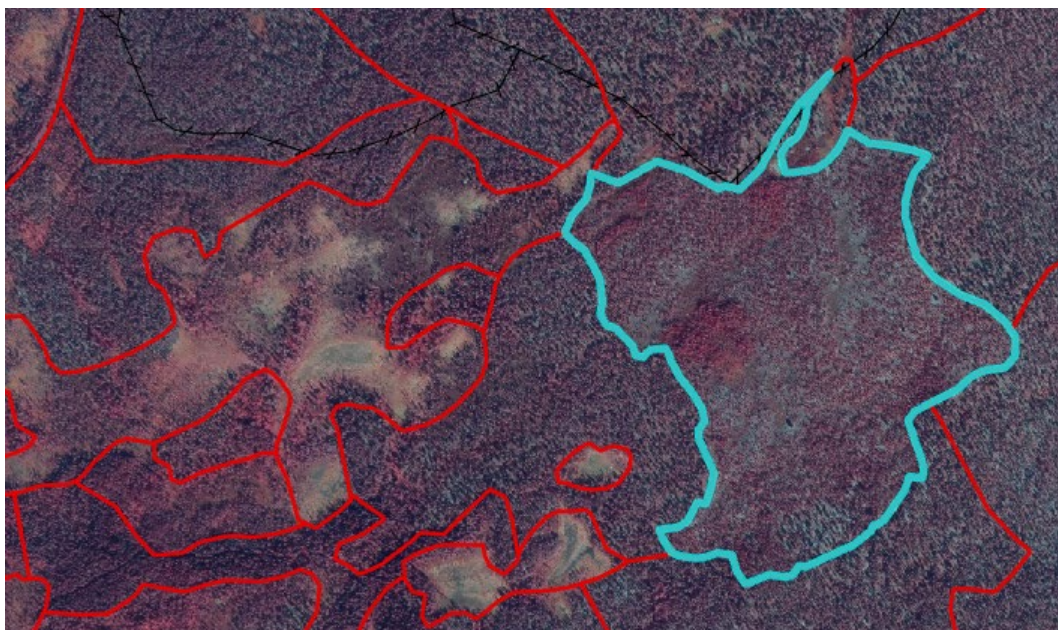
Områdets struktur och sammansättning är tydligt påverkat av brand och branden har en roll i områdets utveckling. Områdets gammeltallar gynnas vid brand och får möjlighet att fortleva och bli mycket gamla. I perioder efter brand eller bränning är området öppet och präglat av betydande mängder död ved och typiska arter som etablerar sig efter branden. I senare stadier är området mer slutet.

Skötselåtgärder

Restaureringar, nyskapande

Naturvårdsbränning med en bränningsinriktning som strävar efter att åstadkomma en föryngring av tallbeståndet, skapa brandljöd i klenare tallar samt i stort sett låta de gamla tallarna överleva branden.

På Höstets sydsluttning finns ett område som har avverkats och planterats med contortatall. Contortaträden i detta bestånd bör avvecklas och spontan föryngring tillåtas. Eventuell contortaföryngring tas bort efter några år.

Contortaplanteringen (turkos) strax söder om renhägnen. Landsvägen längst till vänster.

Även i de fall där smärre delar av angränsande contortabestånd har kommit att hamna innanför reservatsgränsen bör dessa avlägsnas, något som lämpligen kan ske då Sveaskog bedriver verksamhet i området.

Åtgärder bör initialt inriktas på sådana bestånd som har lägre naturvärde och där åtgärderna kan ge särskilt betydande framtida naturvårdsnytta. Lämpligen föregås eventuella åtgärder av en övergripande planering av reservatets skötselbehov och med beaktande av praktiska utmaningar. Planering och framtagande av åtgärdsförslag ska ske i samverkan med Idre Nya sameby. Vid bränning ska hänsyn tas till befintliga ledningar samt ledningsägaren kontaktas om ledning berörs.

Löpande skötsel

Återkommande bränning med intervall som är naturliga för trakten, dvs i storleksordningen vart 50 år.

Kulturlämningar i området

Området där naturvårdsbränningar kan komma att utföras kan tänkas beröra kulturlämningar som har antikvarisk status övrig kulturhistorisk lämning. Det är viktigt att bränning utförs så försiktigt att stenar inte spräcks, att arkeologiska föremål inte tar skada genom fallande träd eller att humuslager inte helt bränns bort, med åtföljande risk för skador på lämningen.

Naturvårdsbränning och liknande åtgärder (till exempel att rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller på annat sätt skada) som ska utföras på eller vid fornlämningar/ fornlämningsområden kan kräva tillstånd.

Skötselområde 2: Våtmarker

Flaskstarrdominerat fattigkärr som av namnet att döma säkert har använts för myrslätter. Rydpersslåttern, nära Grundöjan.

Beskrivning

I området finns våtmarker av skiftande karaktär, men merparten är så kallade fattigkärr med en ganska artfattig vegetation. Många myrar har varit betydelsefulla foderkällor under självhushållningsepoken.

Bevarandemål

Våtmarkerna bevaras hydrologiskt orörda och opåverkade. Reservatsföreskrifterna medger återupptagen slåtter. Natur- och kulturmiljömässigt vore sådan slåtter av stort värde.

Skötselåtgärder

Restaureringar, nyskapande

Inga åtgärder. Privata åtgärder på myrslogsfastigheterna är dock möjliga.

Löpande skötsel

Inga åtgärder. Slåtter av de privata myrslogasfastigheterna är dock möjlig.

Skötselområde 3: Sjöar och vattendrag

Grundöjan med dess av flottledsrensningar opåverkade strida lopp.

Beskrivning

Genom reservatet rinner Grundöjan som även tar emot Harundans flöde en halvmil innan utloppet i Storån. Ett par präktiga vattenfall kallade Storfallet och Lillfallet finns en kilometer nedströms detta sammanflöde. Reservatsgränsen följer Storåns östra strand från Foskros och nästan upp till Hällsjön.

Den enda större tjärnen inom reservatet är Hösttjärnen belägen på 725 meters höjd över havet nära Höstets topp. Några mindre tjärnar, Stenloken och Barkebäckstjärnen, finns i den sydligaste delen av reservatet.

Bevarandemål

Vattendrag och sjöar med naturlig vattenregim och -kemi.

Skötselåtgärder

Initialåtgärder

Inga åtgärder.

Storåns behov av återställning beskrivs för aktuell delsträcka som litet i Länsstyrelsens rapport 2012:2 "Åtgärdsplan för flottledsrensade vattendrag i Dalarnas län", men åtgärder kan ändå tänkas bli genomförda. Storån ingår inte i reservatet, men väl strandområdena, varför återställningsåtgärder som berör reservatet kan bli aktuella. Varsam utforsling av upplagda stenar bör vara ett exempel på en förvaltningsåtgärd som gynnar både strandmiljön och vattendragen.

Eventuella återställningsarbeten ska utföras i samverkan med Särna-Idre Fiskevårdsområdesförening.

Löpande skötsel

Ingen skötsel.

Skötselområde 4: Friluftsliv och anläggningar

Beskrivning

Detta stora område hyser endast marginellt några anläggningar för friluftslivet. En trevlig sådan är den gamla cykelvägen nedifrån Burusjön och upp till Grundagssättern. Denna stig utgör också snöskoterled förvaltat av SOND (Skoterområde Norra Dalarna). Längs leden, intill bron över Harundan, finns en nybyggd slobod som, liksom bron, också förvaltas av SOND. De fina nybygggena har utförts av stugägare i Grundagssättern som också sköter skoterleden på uppdrag av SOND.

En bro över den annars svårpasserade Grundöjan finns strax uppströms sammanflödet med Harundan. Bron ägs och förvaltas av Idre Nya sameby.

En slobod finns även längs Hällsjövägen, nära Storån. Denna förvaltas av Särna-Idre Fiskevårdsområdesförening.

Bevarandemål

Information om reservatet och vilka föreskrifter som gäller där finns på informationstavlor i anslutning till området och via länsstyrelsens hemsida.

Slobodarna hålls städade och i gott skick.

Ytterligare anordningar för friluftslivet bedöms i dagsläget inte nödvändigt. En möjlig framtida led kunde vara från Foskros via de vackra vattenfallen i Grundöjan och vidare fram till cykelstigen.

Eventuella satsningar på leder i fjällnära skog, som har aviserats av Naturvårdsverket, kan komma att utredas. Med lämplig planering bör sådana dragningar kunna ske utan att de biologiska värdena äventyras.

Sloboden vid Storån.

Slogboden vid bron över Harundan.

Skötselåtgärder

Initialåtgärder

Inga ytterliga anläggningar föreslås.

Löpande skötsel

Slogbodarna underhålls av respektive huvudman.

Jakt och fiske

Fisket inskränks inte i naturreservatet. Vilka arter som får jagas regleras inte i föreskrifterna, endast detaljer i hur jakten får utövas (t.ex. passens utformning).

Dokumentation och uppföljning

Förvaltaren ansvarar för att väl dokumentera alla nyskapande åtgärder och restaureringar. Förvaltaren ska även dokumentera underhållsåtgärder samt tillsyn av friluftsanläggningar.

Uppföljning av de bevarandemål som angetts i skötselplan bör göras som underlag för utvärdering av om syftet med reservatet uppnås. Uppföljning genomförs av Länsstyrelsen och bör ge vägledning om huruvida ytterligare bevarandeåtgärder krävs för att upprätthålla gynnsamt bevarandetillstånd.

Uppföljning av alla restaureringsåtgärder ska göras på initiativ av förvaltaren, i samverkan med enheten för naturskydd vid Länsstyrelsen. Förvaltaren ansvarar även för att följa upp övriga genomförda skötselåtgärder.

Skötselplanen gäller tills vidare och revideras då uppföljningen eller andra fältundersökningar indikerar att behov finns, eller om skötselplanen i övrigt är inaktuell.

Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Prio	Åtgärd	Var	Frekvens
1	Uppmärkning av reservatsgräns	Se karta	Engångsåtgärd, underhåll vid behov
1	Uppsättning och underhåll av informationsskyltar	Se karta	Engångsåtgärd, underhåll vid behov
2	Webbplats		Engångsåtgärd, underhåll vid behov
2	Avverka contortatall	Se karta sid 17	Engångsåtgärd, avlägsnande av ev. föryngring
2	Naturvårdsbränning	Skötselområde 1	Återkommande

Bilagor

Bilaga 1 Skötselkarta

LÄNSSTYRELSEN
DALARNAS LÄN

Bilaga 1: Skötselkarta

Skötselkarta Höstet-Björnklinkåsens naturreservat

